

Kasvojen ja kaulan ihon premalignit ja malignit muutokset, ohjeistus lähetteisiin

---

Tavoite

- Selkeyttää työnjakoa erikoissairaanhoidon (ESH) ja avoterveydenhuollon (AVO) välillä sekä pyrkii moniammatilliseen yhteistyöhön sekä helpottaa sähköisiä konsultaatiomahdollisuuksia.
- Pyrkii siihen, että muutos on valokuvattu, ennen koepalan ottoa.
- Pyrkii siihen, että histologinen diagnoosi tehdään AVO:ssa.
- Jatkohoito annetaan diagnoosin mukaan, joko AVO:ssa tai ESH:ssa.

Tärkeimmät diagnoosit:

- **Solaarikeratoosi/aktiivinen keratoosi/aurinkokeratoosi.**
- **Tyvisolusyöpä/basaliooma.**
- **Carcinoma in situ/Morbus Bowen/pinnallinen okasolusyöpä.**
- **Okasolusyöpä/carsinoma spinocellulare // levyepiteelisyöpä/carsinoma squamocellulare.**
- **Melanooma.**

Ihomuutoksien tarkastuksia tehdään AVO:ssa. Syöpäyhdistykset järjestävät luomien tarkastuspalvelua (maksullinen palvelu).

Pienet ihokasvaimet voidaan hoitaa helposti leikattavilta alueilta AVO:ssa.

Aldara®, Zyclara® tai Solaraze® Actikerall® voide soveltuu pinnallisten ihomuutosten (solaarikeratoosi/aktiivinen keratoosi/aurinkokeratoosi, pinnallinen basaliooma) hoitoon. Edellä mainittujen voiteiden käyttö ja haittavaikutukset on tunnettava, mikäli niitä käytetään AVO:ssa.

Avoterveydenhuollossa (AVO) tehtävät toimenpiteet ja tutkimukset:

- Koepala epäilyttävästä muutoksesta tai muutoksen poisto, ennen koepalaa/poistoa: Ota tarkat mitat, ympyröi piirtämällä muutos iholle ja ota VALOKUVA.
- Anatomisesti haastavien alueiden muutoksista esim. luomireunat, ei tarvitse ottaa koepalaa AVO:ssa, vaan lähetä potilas kyseiselle erikoisalalle (mitat+valokuva mukaan!), kts. kohta Mihin lähetetään?).
- Nopeasti kasvavasta ihotuumorista tai melanoomaepäily: Ota koepala ja pyydä vastaus KIIREELLISENÄ ja vastauksen tultua, ohjaa potilas kiireellisellä

Tärkeimmät läheteessä tarvittavat tiedot:

- Lähettämisen syy, diagnoosi.
- Potilaan yleisvointi (esim. omin jaloin kävelevä/pyörätuoli, mahdollinen muistisairaus), perussairaudet ja lääkitys (erityisesti huomio veren hyytymiseen vaikuttavat lääkkeet, allergiat).
- Ihomuutoksen kasvunopeus, sen aiheuttamat oireet.
- Tarkka lokalisaatio, valokuva, koko (mm x mm) ja paksuus – todelliset reunat, ei ainoastaan muutoksen keskellä olevan haavauman koko!
- PAD-vastaus kokonaisuudessaan kopioituna läheteeseen, mukana näytenro ja patologin nimi.

Mihin erikoissairaanhoidossa (ESH:ssa) lähetetään kasvojen ja kaulan ihotuumorit:

Ihotautien pkl:

- Pinnallinen tyvisolusyöpä/basaliooma
- Solaarikeratoosi/aktiivinen keratoosi/aurinkokeratoosi
- Mb Bowen/ Carcinoma in situ/pinnallinen okasolusyöpä

Korvatautien pkl: Ihotuumorin koko $\leq$ 2 cm, korvalehti, huuli, suu

- Ei-pinnallinen tyvisolusyöpä/ basaliooma
- Okasolusyöpä/carcinoma spinocellulare //Levyepiteelisyöpä/carcinoma squamocellulare

Kirurgian pkl: Ihotuumorin koko $>$ 2 cm, myös korvalehti, huuli

- Ei-pinnallinen tyvisolusyöpä/ basaliooma
- Okasolusyöpä/carcinoma spinocellulare //Levyepiteelisyöpä/carcinoma squamocellulare
- Kaikki MELANOOMAT, koosta huolimatta, myös in-situ melanooma

Silmäpkl: Silmäluomet

Yhdyshenkilöt Satasairaalassa:

Ihotautien pkl, Ihotauti konsultti (044 707 6810)

Korvatautien pkl, KNK konsultti (044 707 7226)

Kirurgian pkl, plastiikkakirurgian konsultti (044 707 9546)

Silmätautien pkl, 02 627 7842

Histologinen varmennus eli koepalavastaus tarvitaan hoitolinjan ja hoidon kiireellisyyden määrittämiseksi.

Koepala voidaan ottaa joko omassa terveyskeskuksessa tai yksityissektorilla. Ihon suojaaminen UV-säteilyltä on tärkeää